

Einaferð vóru vit frammalaga:

Føroyar áttu fyrstu bókasavns-húsinu í norðurlondum

Men mangan hevur Føroya Landsbókasavn húsast undir vánaligum korum

Mikudagin handaði landsstýrismaðurin í mentamállum D. P. Danielsen, landsbókavörðinum, Sverra Egholm, tann nýggja bygningin hjá Landsbókasavninum.

Hetta fór fram á eini litlari samkomu í teimum nýggju húsum. Til staðar vóru gestir úr Grønlandi, Danmark, Svøríki og Noregi, meðan íslendingarnir ikki vóru komnir vegna veður.

Heisr heilsaðu tí nýggja Landsbókasavninum við kvøðu og gávum. Tað sama gjørdi umboð fyrri nakrar av hinum stovnunum á Debesartøð.

Trong kor

Tað, sum eyðkendi røðuna hjá Sverra Egholm, vóru tey trøngu korini, sum landsbókavörðurin hevur verið noytt at liva undir ein stóran part av 152 ára langa æviskeiði sínun.

Um húsarúmdin kanska ikki var so litil í teimum fyrstu savnshúsum í Erling Jallsgøtu, sum vórðu bygd í 1829, so vóru afturimóti útbúnaðurin og peningaligu viðurskiftini vánalig.

Tað vóru bert tvær bókahillar, sum savnið hevði fingið, so bøkurnar máttu goymast í kassum ella á amtskontórinum.

Gjøgnum tey mongu fyrstu árin átti savnið ikki nógvar góðar vinir. Eingir pengar vóru at keypa bókur fyrri og ei heldur vóru pengar til umsiting av húsum.

Og einaferð varð savnið entá noytt at selja annað eintakið av bókum fyrri at kunna keypa torv.

Seinri, í 1896, gjørdust viðurskiftini upp aftur verri, at savnið leigaði meginpartin av húsum út til Fære Amts Sparekasse fyrri 100 kr. árliga.

Áhugin vaks

Men samstundis við tí tjóðskaparligu vekingini um aldarskiftið og tí øktu almennu upplýsingini gjørdist saknurin í einum veruligum bókasavnið stóri.

Í 1903 fekk lögtingið bræv frá leiðandi monnum innan tjóðskapar-ræsluna. Heisr segdu m.a., at saknurin fór at „... blive føleligere og føleligere i forhold til, som oplysnin-

gen bliver mere og mere almindelig.“

Á danatingið fekk savnið eisini ein góðan talsmann í Jóhanni Patursson, sum tvey ár seinri — undir umrøðuni av eini ríkisjáltan upp á 500 kr. til Fære Amts Bibliotek var fyrri — m.a. segði:

„Der har ikke været nogen som helst orden ved dette bibliotek i så lang tid, jeg har kendt det... når man kom indenfor og skulle have fat i nogen bøger, har det først efter megen lang søgen været muligt at finde dem... og jævnlige var det aldeles umuligt... jeg synes at han (bibliotekaren) heller burde opgive sin virksomhed end at holde biblioteket i en sådan tilstand.“

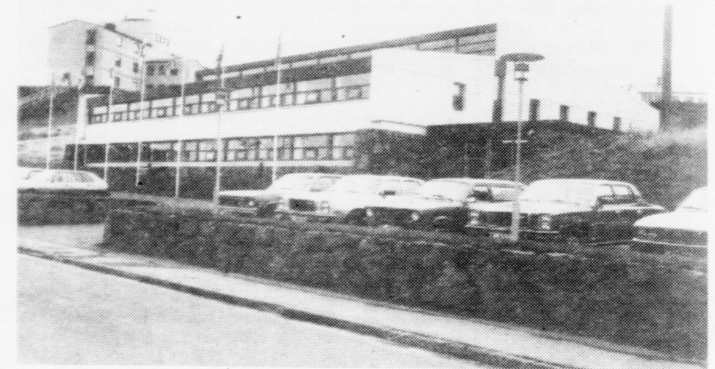
Fær bókavørð

Meðan bókasavnsarbeiðið ikki hevur virkað undir skipaðum viðurskiftum, og tí kanska ikki havt tann stóra tydingin, kom vendi í eftir 1920, tá bókavørðurin Mads A. Jacobsen tók á seg at endurskipa bókasavnið.

Árið eftir flutti sjálvst savnið í fúthúsinu úti á



Dánjal P. Danielsen, landsstýrismaður, handar Sverra Egholm, landsbókavørður, tann nýggja bygningin hjá Føroya Landsbókasavni



Reyni, meðan lesistova var í tí gamla húsinu í Erling Jallsgøtu.

Men í 1931 fór fram ein stórending í søguni hjá bókasavninum, tá tað flutti í tey stásiliga, grótlagaðu húsinu á Debesartøð.

Her hevur Føroya Landsbókasavn húsast til í vár, tá flutt varð í tey nýggju húsinu.

Ov fá fólk

Í dag starvast fimm og eitt hálvt fólk á savninum. Hetta er ov lítið — ikki minst eftir, húsarúmdin er økt.

Landsbókasavnið hevur

fleiri ár søkt um at fáa fleiri fólk, men higartil hava ráðini ikki verið til tað.

Umframt at vera eitt landsbókasavn er tað eisini fólkabókasavn fyrri bygdin, sum ikki hava eigið bókasavn.

Drúgv tíð

Tað hevur kortini tikið drúgva tíð, frá tí ætlanin kom fram um at byggja eitt nýtt hús, til húsið nú stendur liðugt.

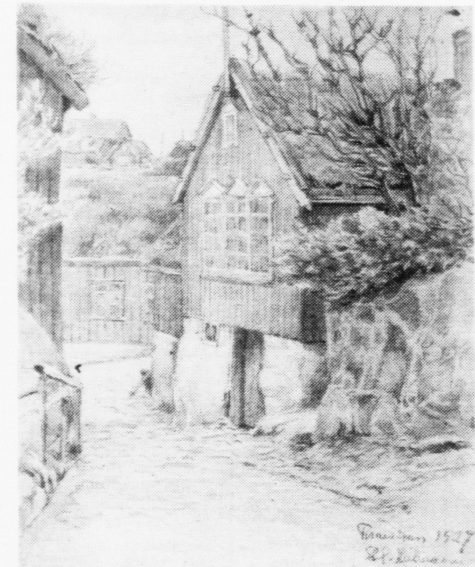
Tað fyrsta projektið varð gjørt í 1966, men ætlanin vórðu sleptar, tí hon var ov stór!

Nakað betti tað um plástrøtið, tá teir kommunalu og landspolitisku myndugleikarnir samdust um at stovna eitt býarbókasavn í 1968.

Nøkur ár seinri varð málið reist av nýggjum og í 1971 varð ein byggingevnd sett. Hon hevði eitt projekt klárt í 1973. Hendan ætlanin var minni enn 1966-ætlanin, við tað at ætlanin um at byggingurin hjá Landsbókasavninum eisini skuldi hýsa Skjalasavninum var slept.

Uppskotið til savnið, sum í 1973 var mett til 4 mill. kr., fekk undirtøku millum politikararnar og í 1976 varð farið undir byggingina, sum varð ætlað til 22 mánaðir. Men byggingið gjørdist longri. Og kostnaðurin er, nú alt er liðugt, slakar 9 mill. kr.

Tað er J. P. Gregoriussen, sum hevur teknað, meðan Landsbyggifelagið hevur skipað fyrri byggingini.



Tekningin, sum Flora Heilmann gjørdi av teimum fyrstu bókasavnhúsum í Erling Jallsgøtu. Húsinu vórðu bygd í 1829 — árið eftir at bókasavnið var stovnað — og húsaðist savnið har til 1921. Tó var lesistova í húsinum til tey nýggju bókasavnhúsinu vóru liðug í 1931. Stovnarin av bókasavninum kallaðist Jens Davidson og rækti hann bókavørðsstarvið í 50 ár — til 1878



Partur av tí nýggja landsbókasavninum — í sterkum neonljósi